

Kommunedirektørens presentasjon Handlings- og økonomiplan 2022 - 2025

Det store bildet

Sammen for et attraktivt Gjesdal

- Attraktivt **bosted**
- Attraktivt sted å drive **næring**
- Attraktivt sted å **besøke**

- Attraktivt sted å **jobbe**

Våre **medarbeidere** er avgjørende!

Mye går godt i Gjesdal

- Samfunnet tilpasser seg den nye normalen
- Flere folk i arbeid
- Gjesdal vokser
- Næringslivet ser fremover

Vår økonomi - flere perspektiv

Gjesdal og ser globalt

vi har mer enn de fleste

Gjesdal og ser nasjonalt

vi er på snittet

Gjesdal og ser regionalt

vi er i nedre sjikt

Hva bekymrer oss?

Innbyggernes psykiske helse

Slitasje og økt sykefravær hos de ansatte

Klimaendringer

Hva utfordrer oss mest?

Store forventninger og stramt budsjett

Demografien endrer seg

Investering opp mot drift

Hva satser vi på?

*Kommuneplanen er tydelig
på at vi skal prioritere
folkehelse, attraktive
lokalsamfunn og tidlig og
helhetlig innsats for barn og
familier.*

Utgangspunkt for forslaget for 2022-2025

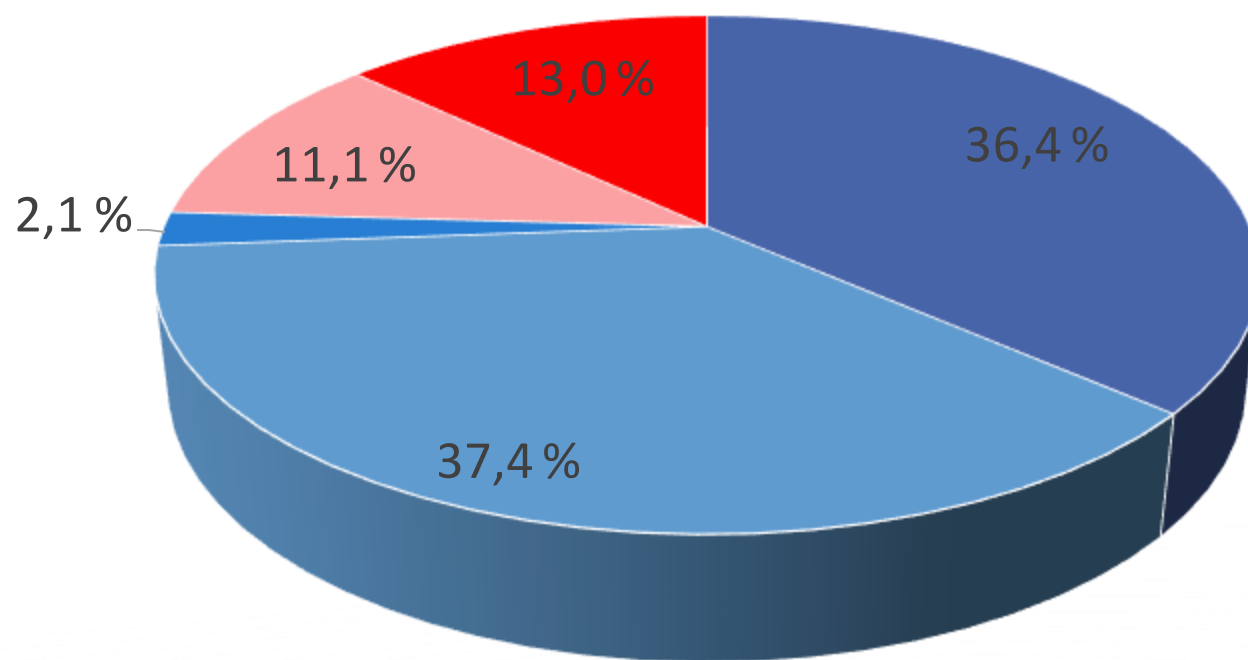
- Budsjett + handlings og økonomiplan 2021-2024 – legger opp til kontinuitet
- Tertialrapporter i 2021
- Rammer for budsjett + handlings og økonomiplan 2022-2025
- Forslag statsbudsjett 2022
- Økonomiske måltall – hovedfokus er tre % tall: driftsresultat, fond, gjeld:
 - ✓ Netto driftsresultat i % av driftsinntektene - målsetting **2 %**
 - ✓ Fondsreserver (penger på bok) i % av driftsinntektene - målsetting **10 %**
 - ✓ Netto lånegjeld i % av driftsinntektene - målsetting **80 %**

Økonomiske forutsetninger 2022

- Befolkningsvekst: 0,8% (33 nye innbyggere fra juli 2020-juli 2021)
- Lønnsvekst: 3,2 %
- Prisvekst: 1,5 %
- Pensjonskostnader på samme nivå som 2021
 - Bruker 8 mill. ekstra av avkastningen av pensjonsmidlene i 2022
- Renter 2022 – Pengemarked = 0,9 %
 - Kommunens innlån = 1,5 % (flytende rente), svakt stigende utover i planperioden
- Frie inntekter øker med 2,2 %

Driftsinntekter – budsjettforslag 2022

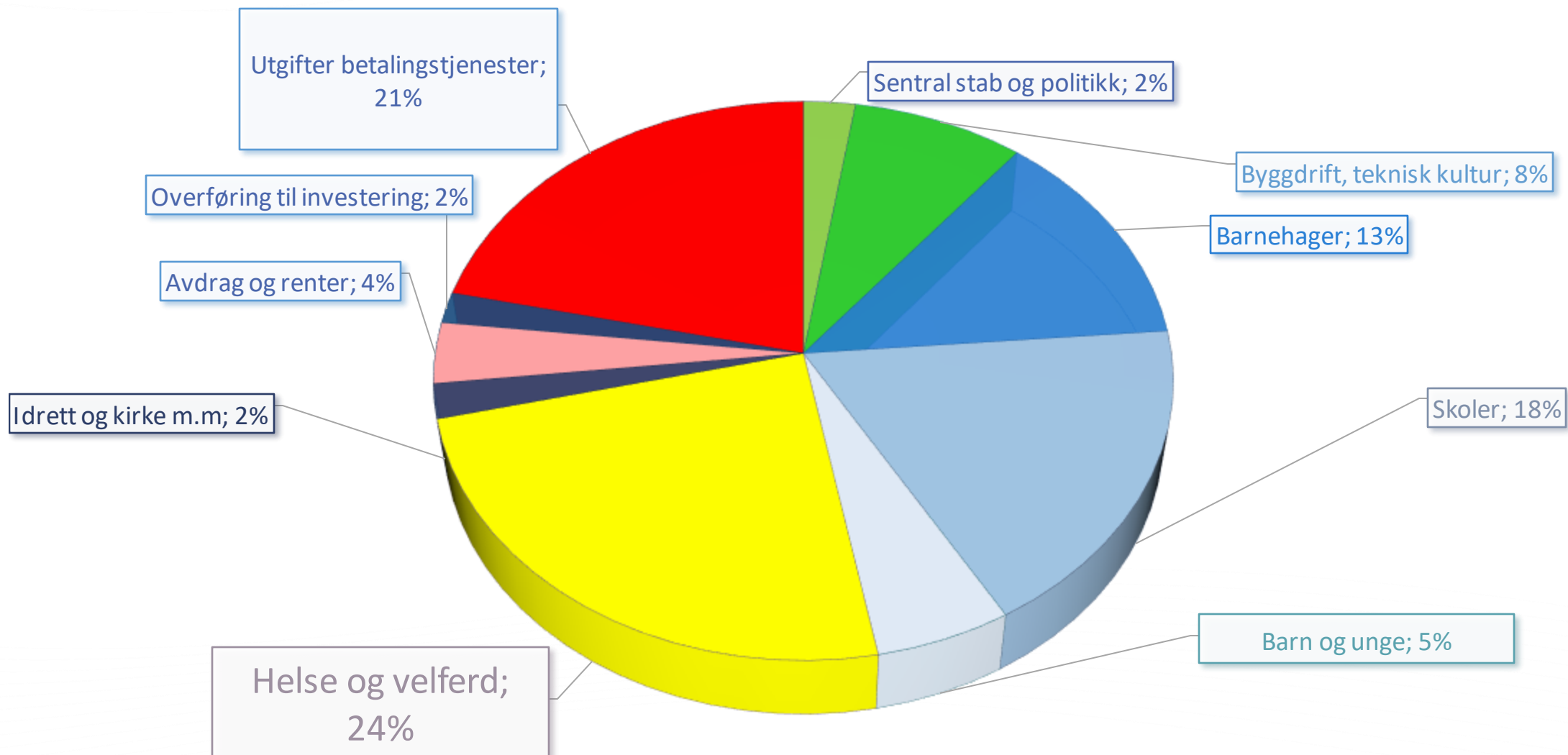
Til fordeling i 2022: 1,011 mrd

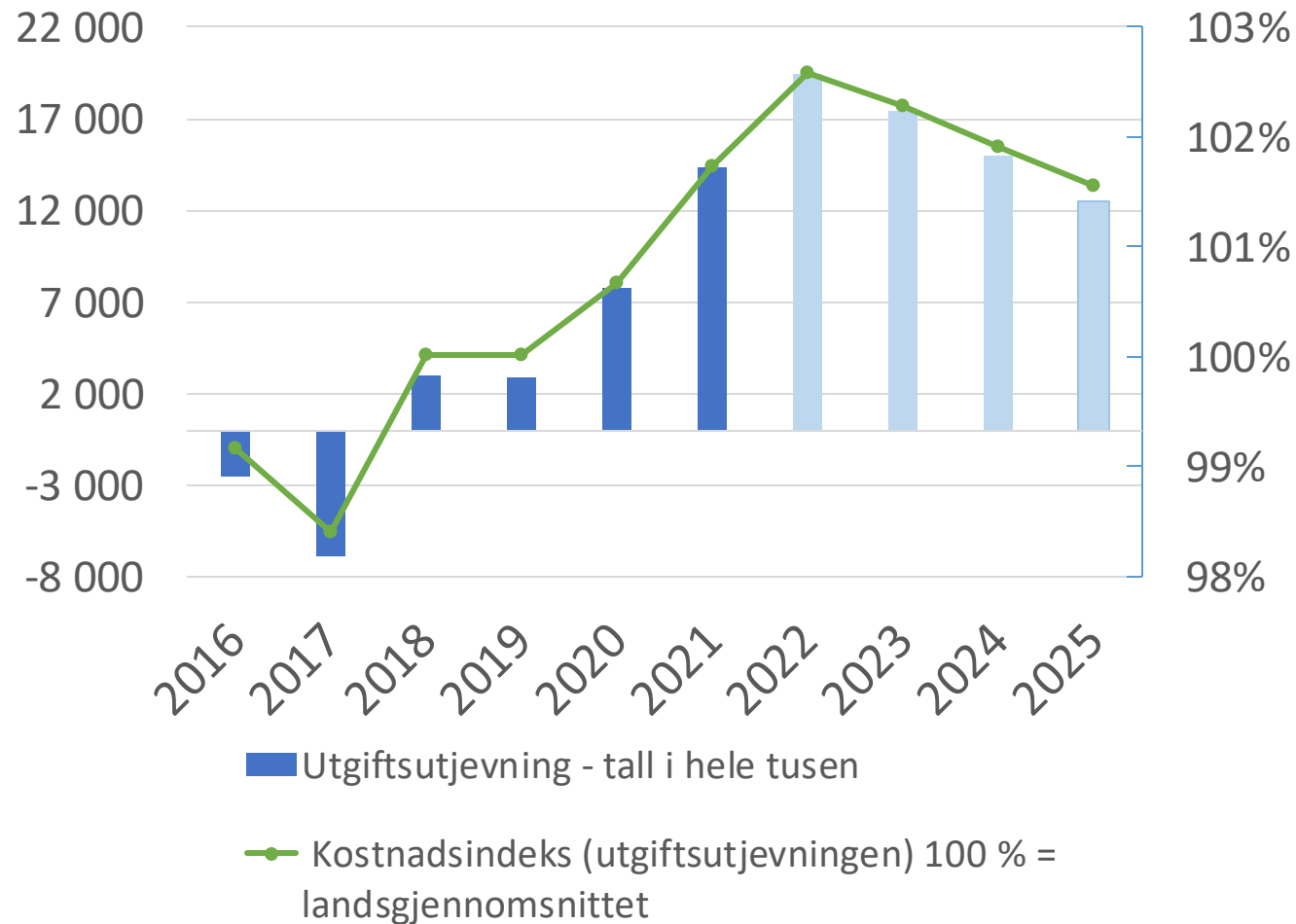
- Skatt fra innbyggere
- Rammetilskudd
- Eiendomsskatt
- Innbyggerbetaling
- Overføringer til spesielle tjenester

Driftsutgifter budsjettforslag 2022

TOTALT FORDELT 2022 – 1,011 MRD

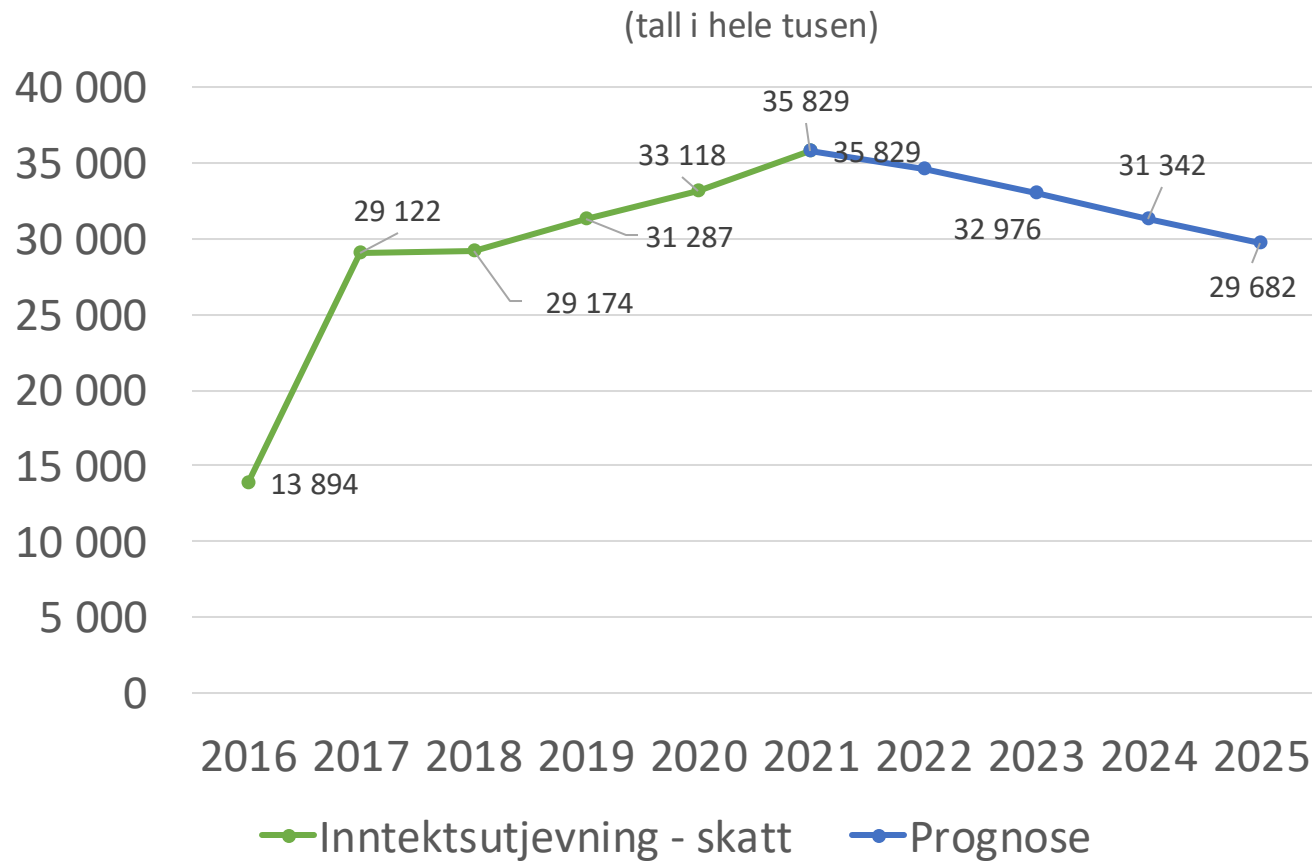

Statlig rammetilskudd – Gjesdal mister inntekter frem om 2025

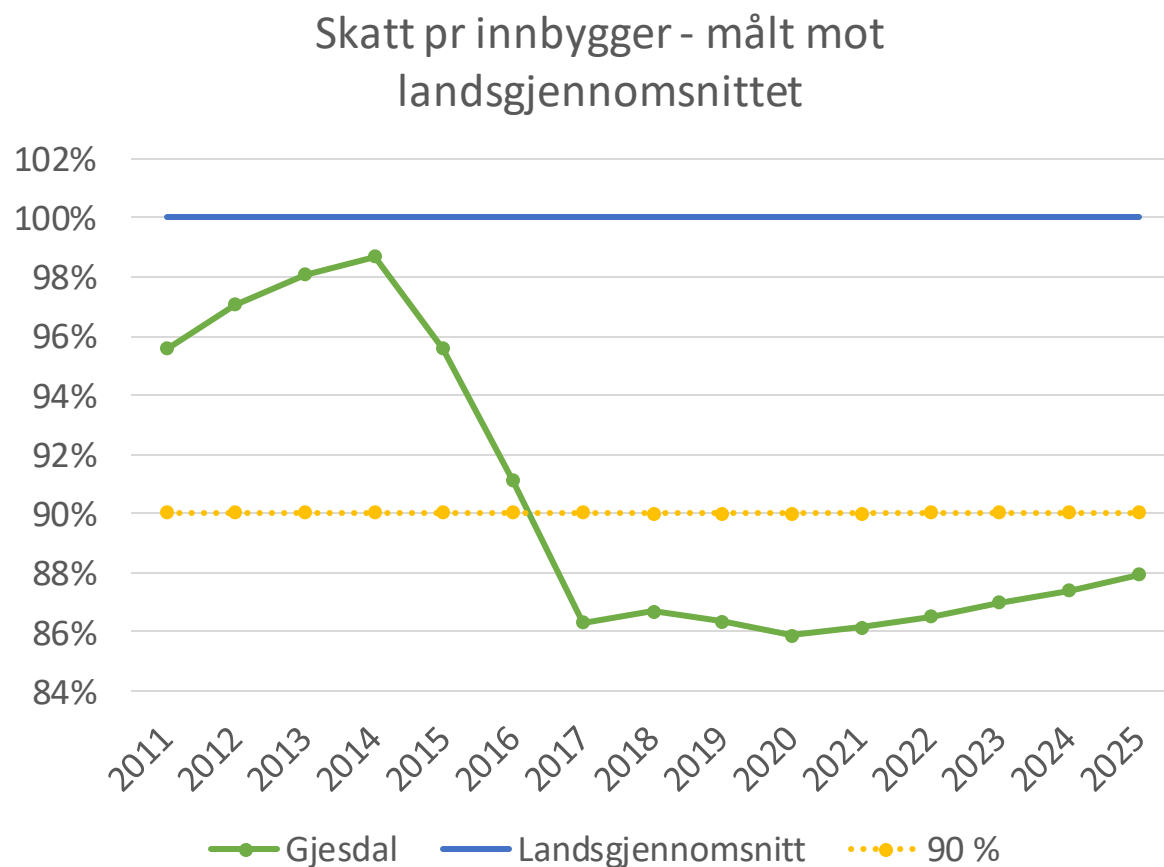
- Gjesdal – betydelige økninger 2017-2022
- Øker i gruppen 6-15 år frem til 2023
- Øker i gruppen 67+
- Nye barnekull avgjørende for videre utvikling frem mot 2025
- Forutsetter at økt tilflytting bidrar til å holde kullene i barnehage opp mot gjennomsnittet for de siste 3 årene.

Utjevning av inntektene – økt rammetilskudd

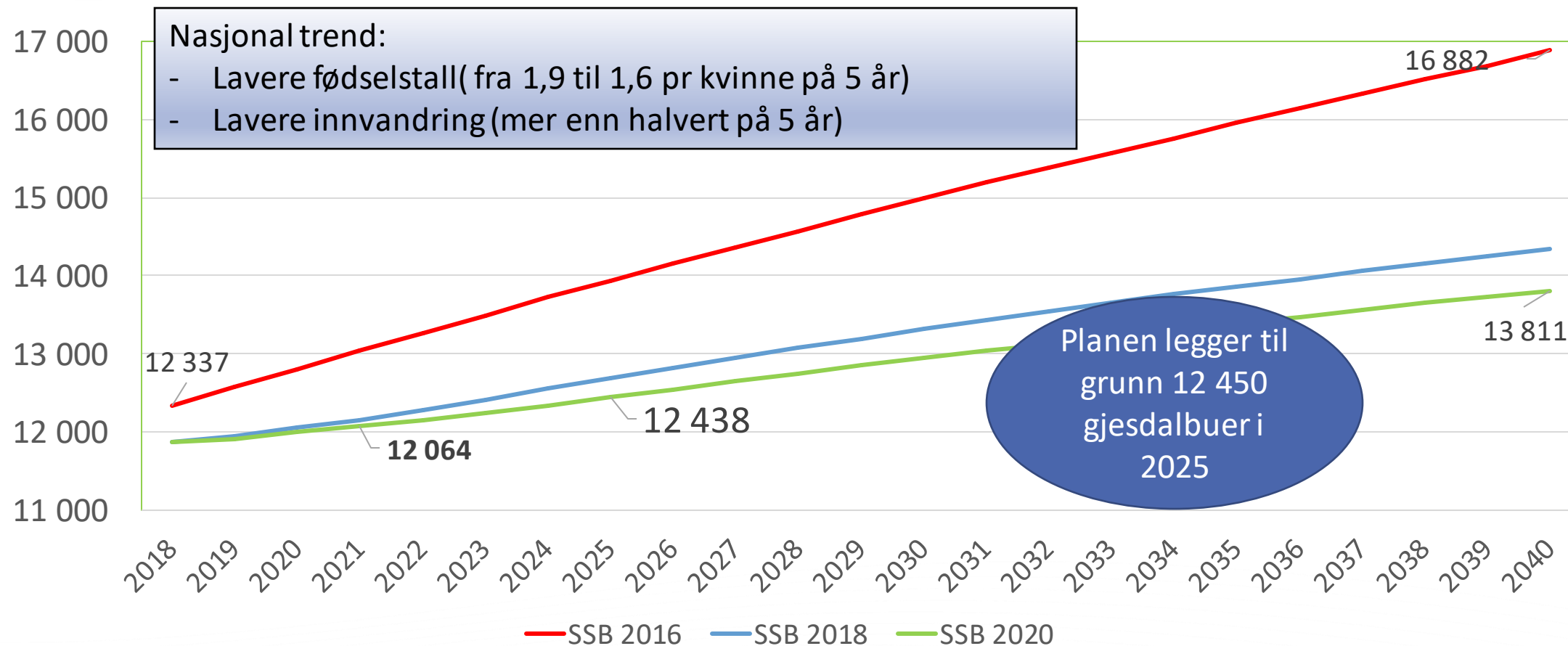
- Oljekrisen forandret inntektsgrunnlaget permanent
- Svak økning siste 4 år
- Gjesdal blir liggende på noe lavere inntektsutjevning i kommende periode
- Forutsetter høyere vekst i Rogaland/Gjesdal enn ellers i landet.

Inntektsutviklingen – skatt

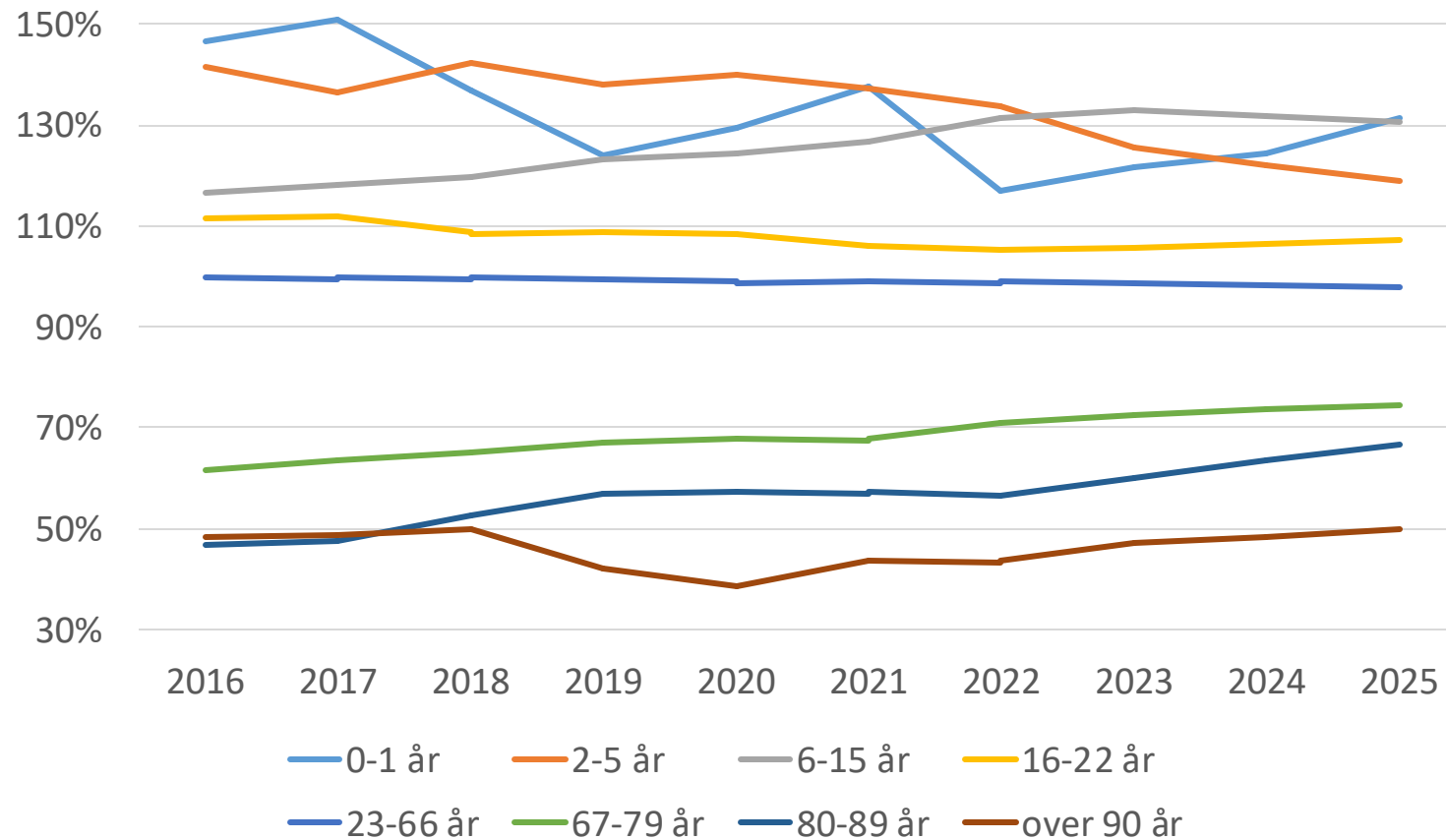

- Flat utvikling – 86 % av landsgjennomsnittet
- 90 % utjevningmidler når Gjesdal ligger så lavt
- Skatteveksten i alle landets kommuner er avgjørende
- Gjesdal og Rogaland forutsettes å ha noe bedre utvikling enn resten av landet

Befolkningsutvikling frem mot 2040

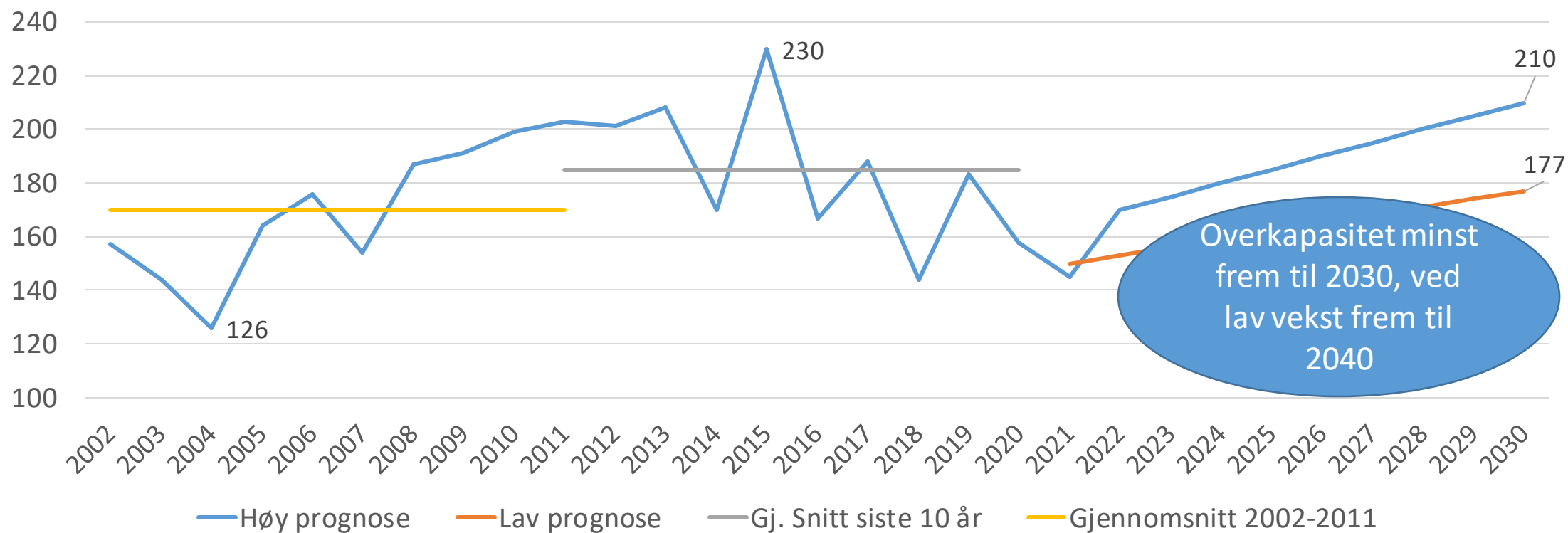
Folk i Gjesdal vs folk Norge

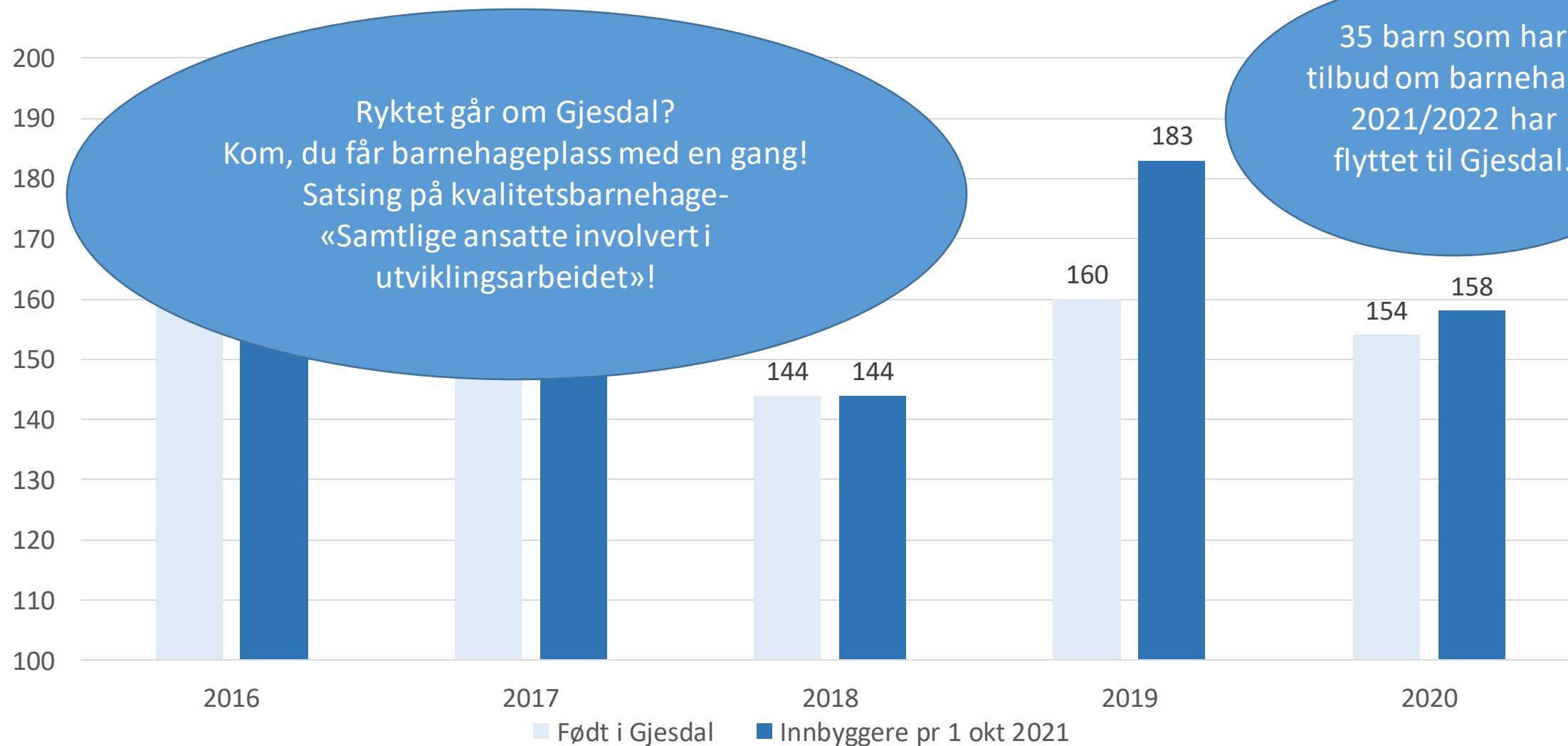
➤ Frem mot 2025 – mer «normal» alderssammensetning enn vi har hatt de siste 10 årene

Kapasitet barnehage frem mot 2030

Barn pr kull 2002-2020 - prognose til 2030

Barnehagebarn er på flyttefot.....

Hva da med skolene?

- Relativt få som bytter bostedskommune i skolealder
- Har aldri vært flere elever i Gjesdalskolen enn i år -1840 elever
- Likevel ledig kapasitet på flere skoler
- Utfordringer er ikke kapasitet ift skolebygg men:
 - Opprettholde tilstrekkelig bemanning/lærertetthet
 - Skolebygg/inventar begynner å bli slitt, de største rehabiliteringsbehovene er på Ålgård og Bærland skole

Blikket utenfra i 2019 – «Devold-rapport»

Type bolig / plass		2025	2030	2035	2040
Kat. 5: Sykehjemsplasser		30	66	66	84
Kat. 4: Bofellesskap		26	31	46	59
Kat. 4: Omsorgsbolig		29	35	51	65
Sum	64	86	132	164	208
Dekningsgrad % heldøgn	25,1 %	23,8 %	25,0 %	24,0 %	24,0 %
Kat. 3: Omsorgsboliger med ambulerende bemanning	15 nye	25	28	33	60
Sum kapasitet	79	111	160	197	268
Sum akkumulert dekningsgrad	29 %	31 %	31 %	31 %	31 %

Legger vi ned Solåsheimen trenger vi 100 nye sykehjemsplasser/plasser i bofellesskap og omsorgsboliger innen 2030

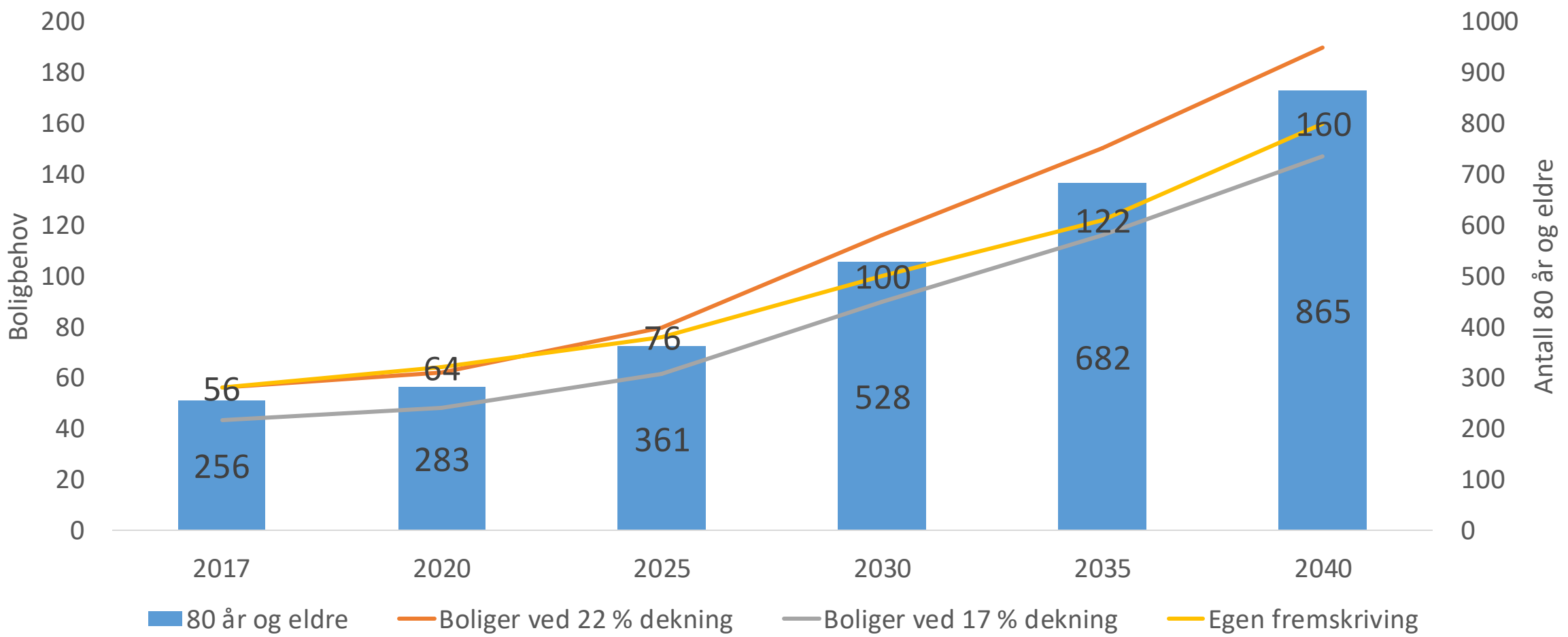
....og ytterligere 75 innen 2040

Figur 9 - Behovsframskriving

- Boliger med ambulerende bemanning – på plass i Ålgård sentrum 2023

Konkrete satsinger i planperioden– og vi må se langt frem!

Driftsbalansen frem mot 2025

- Behov og etterspørsel etter kommunale tjenester sterkt økende
- Standard på tjenestene vil kunne gå noe ned
- Svært krevende å opprettholde tilbudet på samme nivå uten andre inntektsøkninger
- Forslag om oppjustering av skattetakstene for eiendomskatt med 20 %
– vil gi ca 2,8 mill i økte inntekter («kontormessig oppjustering»)

Tjenesteområde oppvekst

- 30 flere elever i Gjesdalskolen
- Overkapasitet barnehage – avdelinger stå tomme eller legge ned en barnehage?
- Barnevernreform 2022
- Samlet økning oppvekst – 8,15 mill

Tjenesteområde oppvekst	2022	2023	2024	2025
Årsvirkning økt elevtall skolene høst 2021	2 000	2 000	2 000	2 000
Økt elevtall fra og med høst 2022	1 000	4 200	4 000	4 000
Barnevernsreform - nye oppgaver	5 700	5 700	5 700	5 700
Redusert antall barn i barnehagene	-1 800	-6 300	-9 300	-9 500
Barnekoordinator	250	500	500	500
Bortfall av øremerkede midler til helsesykepleier	700	700	700	700
Ekstra time naturfag og inntektsgradering SFO	300	700	700	700
Sum	8 150	7 500	4 300	4 100

Noen satsingsområder:

- Fortsette utviklingen av høykvalitetsbarnehager
- Tverrfaglig innsats BTI videreføres
- Digi-helsestasjon
- Barnevernreform – styrking av det forebyggende arbeid

Tjenesteområde helse og velferd

- Nye behov for 7,65 mill i 2021-2022
- Fortsatt økninger 2023-2025
- Demenskoordinator
- Redusert antall årsverk innen flere tjenester
- Reduserte driftsutgifter innen forebygging og mestring

Tjenesteområde Helse og velferd (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Nye vedtak i løpet av 2021 - videreføres 2022	7 650	5 000	5 000	5 000
Økte behov i henhold til fremskrivninger 2023-25		2 350	6 350	7 850
Innsparing lønn - forebygging og mestring	-600	-600	-600	-600
Redusert stilling gjeldsrådgivning NAV	-500	-500	-500	-500
Innsparing omsorgsboliger ÅBOAS	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Reduserte driftsutgifter forebygging og mestring	-1 000			
Innsparing lønn - helse, bo og hjemmetjenester	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Demenskoordinator	700	700	700	700
Kreftkoordinator	150	150	150	150
Sum	2 900	3 600	7 600	9 100

Noen satsingsområder

- Tiltak i henhold til handlingsprogram for demens
- Digitale løsninger
 - Digi-helse, elektronisk medisinstøtte, lokaliseringsteknologi
- Lederskap og medarbeiderutvikling, kompetanseutvikling og læring
- Videre satsing på heltidskultur

Tjenesteområde kultur og samfunn

- Bruk av teknologi for effektivisering av drift
- Nye driftsoppgaver løses innen tilnærmet samme ramme som tidligere

Tjenesteområde kultur og samfunn (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Behov/bygghrift / Arealbruk	1500	1500	1500	1500
Effektivisering og digitalisering	-1200	-1200	-1200	-1200
Sum	300	300	300	300

Noen satsingsområder:

- Folkehelse og friluftsliv
- Digitale verktøy for samskaping og medvirkning
- Oppgradering av utstyr for mer effektiv drift
- Videreutvikle Veveriet som attraktiv møteplass

Bolig og idrett – store satsinger

- Videre satsing på boligutvikling og bistå innbyggere i finne seg egnet bolig
- Mange får startlån og eier egen bolig
- Ingen venteliste på kommunal bolig
- Oppretthold tilskuddsnivå til anlegg som er bygget etter «Gjesdalmodellen»

Tilskudd til idrettsanlegg (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Ålgård fotballklubb - klubblokaliteter	1 400	1 470	1 480	1 500
Dirdalhallen	250	250	250	250
Ålgårdhallen – flerbrukshall - tilskudd	1 530	1 400	1 230	1 200
Ålgårdhallen – leie	520	530	540	550
Kunstgressbane Dirdal	400	400	400	400
Oltedal - flerbrukshall		750	1 500	1 500
Samlet	4 100	4 800	5 400	5 400

Satsingsområder

- Startlån bidrar til at innbyggere skaffer egen bolig
- Være aktiv bidragsyter til et mangfold av boligtyper i Gjesdal
- Oltedal flerbrukshall – realisering i 2022 og 2023

Investeringer – hovedsatsinger 2022-2025

- Bygge boliger i Ålgård sentrum, sammen med private aktører og Husbanken – oppstart vinter 2022.
- Heldøgns omsorgsboliger knyttet til ÅBOAS-kvartalet – planlegging 2021-2023, oppstart bygging høst 2023
- Ferdigstille infrastruktur til Gjesdal idrettspark og nye boligområder.
- Sikre og fornye vann- og avløpsnett - vannkvalitet og flomforebygging
- Starte rehabilitering av skoler

Investeringer 2022

- og videre plan 2023-2025

- Nivået på investeringene øker – men mest i 2024-2025
- 732 mill totalt i planperioden, høyere enn i gjeldende 4 årsplan
- Kapasitetsbygging for å møte økning i behov når vi blir flere eldre

Oversikt delplaner investering (tall i hele 1000)	2022	2023	2 024	2025	Totalt
Utstyr, bygg og veier	33 700	30 750	59 850	45 450	169 750
Boligpolitisk og boligsosial plan	60 000	27 000	107 000	207 000	401 000
Plan for idrett og friluftsliv	0	0	12 500	0	12 500
Vann, avløp og renovasjon	10 100	17 760	13 150	12 650	53 660
Infrastruktur og tomteområder	15 000	30 000	50 000	0	95 000
Sum alle investeringer	118 800	105 510	242 500	265 100	731 910

Investeringer 2022

- hovedprioriteringer

5,6 mill
Digitalis
og IKT

5,6 mill
Uteområde
og by
barne
sk

9,7 mill Ki
ve

10 mill – Vann
avløp
renov

15 mill Kodlidale
boligfelt

60 mill Bygging og kjøp av nye
boliger

Sum investeringer 2022	117 mill
Finansiert gjennom:	
Salg av fast eiendom	30 mill
Nytt lån	53 mill
Refusjoner og tilskudd	16 mill
Fra driftsinntekter	18 mill

Investeringer 2022-2025

- hovedprioriteringer

25 mill
Digitalisering
og IKT u

26 mill Veier
og kirkeg

50 mill Bolig
Ålgård s

54 mill vann
renov

62 mill Rehabilitering
skole

85 mill
b

323 mill Utbygging ÅBOAS-
kvartalet

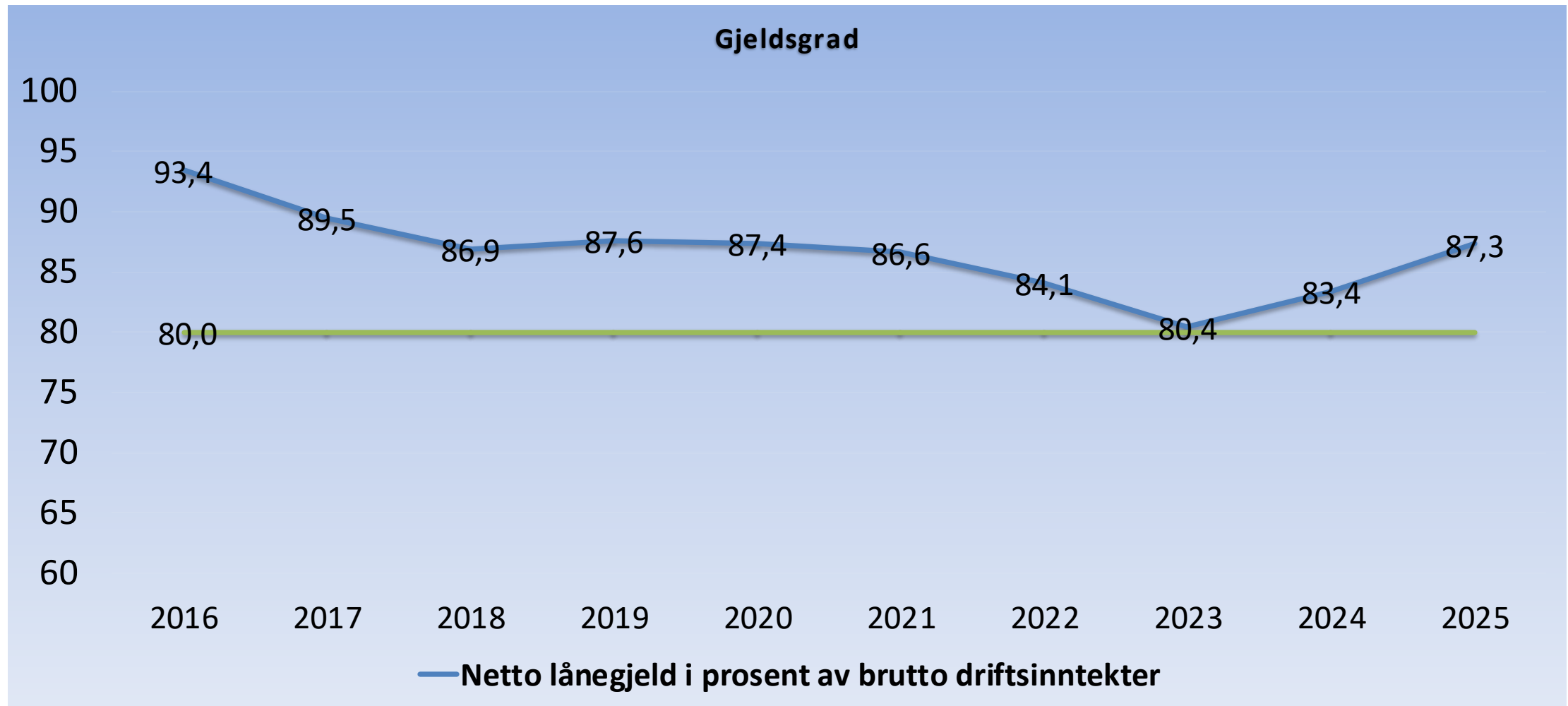
Sum investeringer 2022-25	732 mill
Finansiert gjennom:	
Salg av fast eiendom	120 mill
Nye lån	285 mill
Refusjoner og tilskudd	249 mill
Fra driftsinntekter	78 mill

Hvordan nå de økonomiske måltallene?

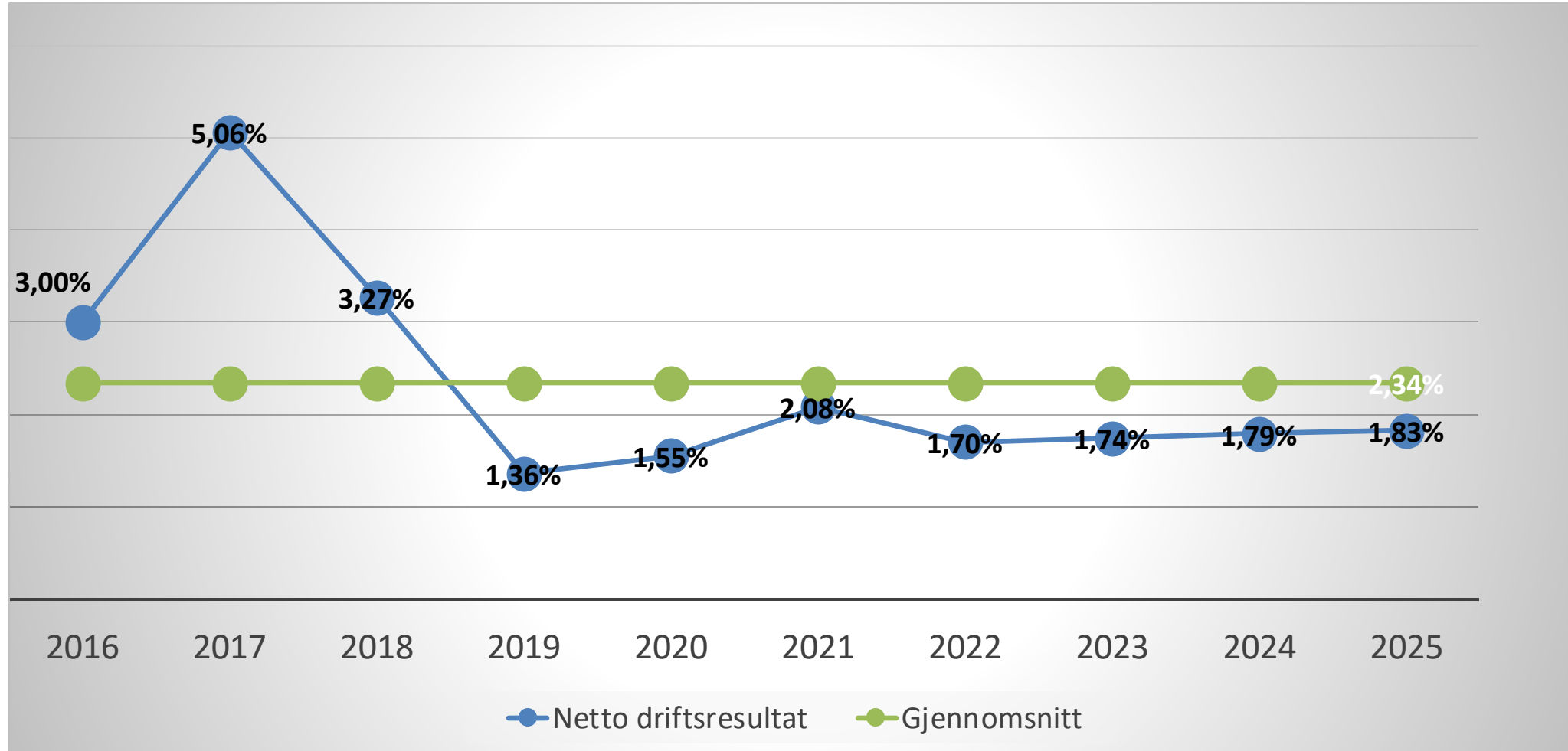
Samletabell nøkkeltall - målt i % av driftsinntektene	2022	2023	2024	2025	Måltall	Avvik 2025 i kr hele 1000
Netto driftsresultat i % av inntektene	1,7 %	1,7 %	1,8 %	1,8 %	2,0 %	2 000
Fondsreserver i % av inntektene	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	0
Lånegjeld i % av inntektene	84,1 %	80,4 %	83,3 %	87,3 %	80,0 %	84 000

- Redusere investeringsnivået
- Selge mer eiendom
- Forbedre driftsresultatet

Gjeldsgrad – lånegjeld vs driftsinntekter

Netto driftsresultat 2016 -2025

Spørsmål og service

- Sendes via gruppeledere til økonomisjef:
bjarte.madland@gjesdal.kommune.no
- Besvares så fort som mulig med kopi til alle gruppeledere
- Dersom behov for gjennomgang med parti-grupper - avtales med økonomisjef/ kommunalsjefer